

61. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe articolul 5 § 1 lit. e) din Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 1 lit. e) din Convenție;

3. *Hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să îi plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data

rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 4.500 EUR (patru mii cinci sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral, care va fi convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. *Respinge* cererea de reparație echitabilă pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 19 iunie 2012, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA STELIAN ROȘCA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede la art. 5 dreptul la libertate și siguranță al oricărei persoane, precum și dreptul la reparații atunci când aceasta este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor Convenției. Totodată, ea are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, dacă drepturile sale i-au fost încălcate, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale, potrivit art. 13 din Convenție.

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

1. Domnul Stelian Roșca („reclamantul”), a sesizat Curtea la 28 decembrie 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

II. În fapt se va reține că versiunile furnizate de către părțile aflate în conflict judiciar nu au corespuns, astfel:

I. Circumstanțele cauzei

2. Reclamantul s-a născut în anul 1940 și locuiește în Constanța.

3. În 1990, domnul Roșca a fost concediat de Regia Autonomă de Transport în Comun a orașului Constanța („RATC”), din cauza absențelor sale. În 2000, în urma unei contestații a reclamantului, Tribunalul Constanța a anulat decizia de concediere, pe care a considerat-o nejustificată, și a dispus reintegrarea domnului Roșca pe vechiul post. În urma refuzului RATC de a se conforma acestei decizii, reclamantul a acționat-o în justiție, cu scopul obligării acesteia la plata de daune-interese. În paralel, reclamantul a introdus mai multe proceduri împotriva fostului său angajator sau a personalului de conducere, invocând nerespectarea de către aceștia a diverse dispoziții din Codul civil sau penal.

A. Procedura punerii sub interdicție a reclamantului

1. Cererea RATC

4. La 18 octombrie 2001, RATC a solicitat parchetului să dispună internarea reclamantului într-un spital de psihiatrie și, dacă este posibil, punerea sub interdicție a acestuia. Regia susținea că era exasperată de numeroasele

¹ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Stelian Roșca împotriva României, C 5543/06, din 4 iunie 2013.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

proceduri judiciare intentate de reclamant împotriva acesteia ori a personalului de conducere, care erau de natură să perturbe funcționarea sa. În plus, aceasta a subliniat că reclamantul era înscris în registrele Policlinicii nr. 2 din Constanța ca suferind de o boală cronică – o psihoză paranoidă – pentru care urmase un tratament.

2. Procedura în fața parchetului

5. La 21 noiembrie 2001, parchetul a solicitat Serviciului Județean de Medicină Legală din Constanța să examineze reclamantul și să întocmească un raport complet privind starea sa de sănătate mintală. În vederea acestei examinări, parchetul a emis două mandate de aducere, întemeiate pe art. 183 C. proc. pen., prin care solicita organelor de poliție să asigure prezența reclamantului la serviciul în cauză la 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001, în cadrul unei proceduri vizând punerea sa sub interdicție.

6. Episoadele din 29 noiembrie și 6 decembrie 2001 au făcut obiectul unor versiuni divergente ale părților.

Versiunea reclamantului. În timp ce se afla în sediul Tribunalului Constanța, doi agenți de poliție în uniformă și înarmați s-au apropiat de el și i-au cerut, în fața a numeroși trecători, să îi urmeze și să urce într-un vehicul al RATC. Reclamantul a refuzat și i-a întrebat motivul. Polițiștii au precizat că parchetul a emis un mandat de aducere împotriva sa și l-au amenințat că vor folosi cătușe dacă refuza să urce în vehicul. Având în vedere numărul mare de trecători care asistau la incident, reclamantul a acceptat să urmeze polițiștii pentru a evita să i se pună cătușe. Ajuns la parchet, acesta a solicitat o întâlnire cu procurorul care emisese mandatul. Procurorul a dispus ca reclamantul să fie condus la Serviciul Județean de Medicină Legală Constanța, pentru a face obiectul unei expertize psihiatrice. Polițiștii l-au condus pe reclamant la serviciul în cauză. Examenul psihiatric a durat puțin peste patru ore și a fost efectuat de doi medici psihiatri. În timpul acestui examen, în cameră era prezent un polițist. Reclamantul a cerut medicilor să nu îl interneze, așa cum intenționau, și i-a informat cu privire la afecțiunile sale cardiologice care necesitau un tratament pe care nu îl putea întrerupe. La finalul examenului, polițiștii l-au însoțit pe reclamant în centrul orașului Constanța și l-au eliberat. Din cauza stresului cauzat de acest incident, reclamantului, care suferea de diabet și hipertensiune arterială, i s-a

făcut rău și și-a pierdut cunoștința pe stradă. Trecătorii i-au oferit primul ajutor și l-au ajutat să se ridice.

7. La 6 decembrie 2001, reclamantul a fost arestat din nou în plină stradă de către polițiști în uniformă și înarmați, care l-au condus la același serviciu de medicină legală. Acolo, acesta a făcut obiectul unui nou control psihiatric, care a durat cinci-șase ore. Medicii care l-au examinat atunci l-au informat că RATC insista să fie internat pentru o perioadă de șase săptămâni. La finalul examenului, polițiștii au l însoțit din nou pe reclamant în centrul orașului Constanța și l-au eliberat. Potrivit declarațiilor sale, starea de sănătate a reclamantului, care suferea de afecțiuni cardiologice, s-a înrăutățit ca urmare a acestui incident.

82. *Versiunea Guvernului.* La 29 noiembrie și 6 decembrie 2001, reclamantul a fost condus la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța de către agenți de poliție însărcinați cu executarea mandatelor de aducere emise de parchet. Reclamantul a fost transportat într-un vehicul aparținând RATC. În timpul transportului, polițiștii nu au exercitat nicio formă de violență asupra reclamantului și l-au informat cu privire la scopul deplasării lor la serviciul în cauză. Ajuns la fața locului, reclamantul a fost supus la două expertize, durata fiecăreia nedepășind o oră și treizeci de minute, conform informațiilor dintr-o scrisoare trimisă la Ministerul Afacerilor Externe de către serviciul în cauză la 26 iunie 2012.

9. Raportul de expertiză psihiatrică, redactat în urma controalelor efectuate la 29 noiembrie și 6 decembrie 2001 de către Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța, a concluzionat că reclamantul suferea de tulburări delirante persistente, cu un delir de revendicare. Acesta susținea că reclamantul era lipsit de discernământ și că nu putea să își apere propriile interese. Se considera că era necesar să fie pus sub interdicție.

30. Pe baza acestui raport de expertiză, parchetul a solicitat Tribunalului Constanța, la 5 februarie 2002, punerea sub interdicție a reclamantului, pe motiv că acesta suferea de o tulburare delirantă de personalitate și că nu mai avea discernământ.

3. Procedura în fața instanțelor naționale

11. În 2002, reclamantul a fost citat să se prezinte în fața Tribunalului Constanța, care avea competența de a examina temeinicia cererii parchetului. Temându-se de o lipsă de

imparțialitate din partea tribunalului, reclamantul a solicitat trimiterea cauzei sale unei alte instanțe. Înalta Curte de Casație și Justiție a acceptat cererea acestuia și a trimis cauza spre examinare Tribunalului Dâmbovița.

12. În cererea sa reconvențională, reclamantul a solicitat obligarea RATC la plata de daune-interese cu o valoare de 37.000 de euro pentru a repara prejudiciul grav cauzat de cererea abuzivă adresată parchetului în vederea internării sale într-un spital de psihiatrie, precum și prin executarea abuzivă a două mandate de aducere emise de parchet, cu nerespectarea dispozițiilor legale și în circumstanțe de natură să aducă atingere onoarei și demnității sale. Acesta susținea că fusese luat cu forța de polițiști, în prezența a zeci de persoane care se aflau, ca și el, în sediul unei instanțe, și transportat împotriva voinței sale, în două rânduri, la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța, unde a fost ținut de fiecare dată timp de cinci ore, ceea ce l-a împiedicat să urmeze tratamentul medical pentru afecțiunile sale cardiace, care se agravasera. În plus, acesta solicita anularea mandatelor de aducere emise cu încălcarea prevederilor legii și a raportului de expertiză psihiatrică redactat de Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța. Pentru a-și susține cererea, reclamantul a furnizat o copie a mandatelor de aducere, precum și articole de presă care puteau dovedi că imaginea acestuia fusese afectată, ca urmare a declarațiilor făcute de Directorul RATC și a modului în care fusese luat cu forța de către agenții de poliție pentru a fi adus la Serviciul de Medicină Legală din Constanța. Acesta a furnizat, de asemenea, declarații ale foștilor colegi de serviciu, care atestau că avusese o conduită adecvată la vechiul său loc de muncă, precum și o decizie a unei asociații de participanți la Revoluția din 1989, prin care acesta era suspendat din funcția de vice-președinte, după ce a fost arestat de polițiști la 29 noiembrie 2001.

13. Tribunalul a solicitat Primăriei Constanța să numească un curator pentru reclamant, astfel cum impunea art. 30 din Decretul nr. 32 din 30 decembrie 1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice. La 2 octombrie 2003, primarul a numit-o curator pe doamna L.B., partenera de viață a reclamantului.

14. Au avut loc mai multe ședințe publice în fața tribunalului, care, la cererea reclamantului,

a audiat martorii T., F., P. și V. Tribunalul a dispus efectuarea unei noi expertize psihiatrice de către Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, cu scopul de a stabili, pe baza documentelor medicale existente și a unei noi examinări a reclamantului, dacă acesta prezenta sau nu afecțiuni de natură să îi diminueze capacitatea de apreciere a faptelor, a actelor sale și a consecințelor care decurgeau din acestea. Tribunalul a informat reclamantul, care nu se prezentase la ședința publică din 15 aprilie 2004, că trebuia să meargă la Institutul Național de Medicină Legală pentru ca această autoritate să efectueze o nouă expertiză a stării sale de sănătate.

15. La 27 aprilie 2004, reclamantul s-a prezentat la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, unde a fost examinat de către o comisie de expertiză medico-legală. Această comisie a considerat că era necesară internarea reclamantului într-un spital de psihiatrie, pentru a putea fi stabilit un diagnostic.

16. La 27 aprilie 2004, reclamantul a fost internat în spitalul de psihiatrie „Alexandru Obregia”. A rămas acolo până la data de 11 mai 2004, în scopul expertizei care trebuia să fie efectuată de Institut. Conform informațiilor transmise la 8 iunie 2012 de către Institutul Național agentului guvernamental al României, internarea reclamantului a fost voluntară.

17. La 27 octombrie 2004, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” a emis raportul său de expertiză. Din acesta rezulta că reclamantul avea capacitatea psihică necesară pentru a aprecia conținutul și consecințele socio-juridice ale propriului comportament și de a lua decizii cu privire la propriile interese în mod complet autonom. Raportul menționa că reclamantul nu avea, în raport cu fostul angajator, RATC, un spirit mai procedural (literalmente: „judiciar”) și mai revendicativ decât era normal, în special având în vedere conflictele pe care le-au avut, și sublinia că reclamantul avea capacitatea de a se apăra, de a motiva și argumenta în mod corect și logic. Concluzia acestui raport era că punerea sub interdicție a reclamantului nu era necesară.

18. La ședința din 2 decembrie 2004, tribunalul a luat act de conținutul raportului întocmit de Institutul Național. Reclamantul a mărit la 50 000 de euro valoarea daunelor-interese solicitate pentru repararea prejudiciului moral care îi fusese cauzat de cererile abuzive ale RATC.

19. Printr-o hotărâre din 22 decembrie 2004, Tribunalul Dâmbovița a respins cererea de punere sub interdicție a reclamantului, pe care a considerat-o neîntemeiată. Tribunalul a admis parțial cererea reconvențională a reclamantului și a obligat RATC să îi plătească acestuia 400 de milioane de lei (și anume echivalentul a circa 10 000 de euro la momentul faptelor) pentru a compensa prejudiciul moral pe care i-l cauzase prin cererea sa abuzivă, care determinase o atingere nejustificată adusă dreptului acestuia la respectarea onoarei și a reputației sale, garantat de art. 8 din Convenție. Tribunalul a reținut că, prin modul în care autoritățile executaseră mandatele de aducere, ridicându-l pe reclamant din locuri publice, în care se aflau persoane care îl cunoșteau, astfel cum atestă declarațiile martorilor T., V. și P., și reținându-l o perioadă de timp relativ lungă pentru a fi supus unei expertize medicale psihiatrice, imaginea socială a reclamantului fusese pătată în mod necorespunzător.

Tribunalul a subliniat că existența mai multor litigii între reclamant și RATC, ca urmare a concedierii sale abuzive, nu putea reprezenta un motiv de punere sub interdicție, atâta vreme cât instanța nu a constatat că reclamantul săvârșise un abuz de drept.

Tribunalul a respins ca nefondată cererea reclamantului de anulare a mandatelor de aducere și a raportului de expertiză psihiatrică, întocmit de Serviciul Județean de Medicină Legală Constanța. Faptul că mandatele în cauză conțineau erori materiale nu reprezenta o cauză de anulare. În ceea ce privește raportul de expertiză, acesta constituia pur și simplu un element de probă, interpretarea și aprecierea acestuia fiind de competența tribunalului.

20. Atât RATC, cât și reclamantul, au introdus apel împotriva acestei hotărâri. RATC a remarcat că nu putea fi considerată responsabilă pentru modul în care fuseseră executate mandatele de aducere de către autorități și că se limitase pur și simplu la sesizarea organelor judiciare, având în vedere numărul mare de litigii inițiate de reclamant împotriva sa. Reclamantul a solicitat o creștere a cuantumului daunelor-interese alocate, ținând seama de atingerea gravă și iremediabilă adusă imaginii sale publice și reputației sale. Reclamantul susținea că, în urma cererii RATC vizând punerea sub interdicție a acestuia, fusese suspendat din funcția de vice-președinte, pe care o ocupa în cadrul asociației participanților la revoluție. A furnizat decizia asociației în cauză,

care preciza că această suspendare era valabilă „până la finalizarea procedurii judiciare privind arestarea reclamantului din 29 noiembrie 2001 de către doi agenți de poliție în uniformă”.

21. Printr-o hotărâre din 11 iulie 2005, Curtea de Apel Ploiești, constituită dintr-un complet de judecată ce includea judecătorii A.I. și M.D., a respins apelurile declarate de cele două părți. Instanța a reținut că valoarea daunelor-interese la a căror plată fusese obligată RATC de către tribunal era proporțională cu importanța valorilor morale lezate prin acțiunile acesteia și consecințele suferite de reclamant pe plan social și profesional. Aceasta a concluzionat că, în perioada care a urmat introducerii cererii de punere sub interdicție a reclamantului de către RATC, în presa locală au apărut o serie de articole cu privire la starea de sănătate mintală a reclamantului, ceea ce afectase imaginea publică a acestuia și îi cauzase o stare de stres care îi agravase afecțiunile cardiace de care suferea.

22. Reclamantul și RATC au formulat recurs. Reclamantul a susținut că, în speță, nu au fost respectate cerințele legii privind emiterea mandatelor de aducere și a solicitat anularea mandatelor în cauză. Reclamantul a subliniat că, în urma cererii RATC vizând punerea sa sub interdicție, a fost etichetat drept „nebuș” și soția sa a cerut divorțul. La rândul său, RATC solicita anularea obligării sale la plata de daune-interese.

23. În fața Curții de Apel Ploiești, competentă să judece recursul introdus de părți în urma modificării normelor privind competența instanțelor prin Legea nr. 219 din 6 iulie 2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, au avut loc două ședințe publice la 13 și 27 octombrie 2005. Completul de judecată al curții de apel a fost compus, la fiecare ședință, din judecătorii E.G., G.V. și M.D.

24. Printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă pronunțată la 27 octombrie 2005, Curtea de Apel Ploiești a admis recursul RATC și a infirmat hotărârile pronunțate de instanțele inferioare în ceea ce privește obligarea acesteia la plata de daune-interese, pe care le-a anulat. În motivarea sa, instanța a reținut, în primul rând, că, pentru a angaja răspunderea civilă delictuală a RATC, instanțele inferioare și reclamantul ar fi trebuit să dovedească reaua-credință a acesteia în demersurile sale vizând punerea sub interdicție a reclamantului. Or, nu a fost

prezentată nicio probă în acest sens. Cererea RATC fusese motivată de o aparentă anormalitate creată de însuși reclamantul, care inițiasse un număr mare de procese împotriva RATC și a diverși membri ai personalului de conducere al acesteia. Reclamantul a introdus plângeri penale împotriva Directorului RATC, pe care ulterior le-a retras, și altele împotriva altor opt angajați, care au avut ca rezultat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale. Pentru a-și susține cererea, RATC a furnizat documente medicale care atestau că reclamantul fusese internat de mai multe ori în anul 1979 pentru psihoză paranoidă. În aceste circumstanțe, prin introducerea unei cereri de punere sub interdicție a reclamantului, RATC nu acționase cu rea-credință.

Pe de altă parte, curtea de apel a precizat că RATC nu putea fi considerată responsabilă pentru modul în care organele de cercetare executaseră mandatele de aducere împotriva reclamantului, deoarece regia se limitase la sesizarea parchetului cu o cerere de punere sub interdicție. Instanța a remarcat că nu se putea considera nici că RATC era responsabilă pentru celelalte consecințe la care făcea referire reclamantul, în special faptul că soția sa ceruse divorțul, că fusese suspendat din funcția de vice-președinte al asociației participanților la Revoluția din 1989 sau că, de atunci înainte, era etichetat drept nebun, elemente pe care aceasta le-a apreciat ca neavând legătură directă cu obiectul acțiunii pe care trebuia să o soluționeze.

Curtea de apel a apreciat, de asemenea, că respectiva cerere a reclamantului de anulare a mandatelor de aducere era nefondată. În acest sens, instanța a subliniat că, în orice procedură de punere sub interdicție, era obligatorie efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice și că, în cazul în care persoana în cauză nu se prezenta de bunăvoie în fața comisiei de examinare, parchetul avea posibilitatea de a emite mandate de aducere. Instanța a concluzionat că parchetul folosise, în speță, o cale procedurală prevăzută de lege în privința reclamantului, în măsura în care acesta din urmă nu a dat curs invitației parchetului de a se prezenta de bunăvoie la Serviciul Județean de Medicină Legală Constanța.

B. Demersuri pentru constatarea caracterului ilegal al mandatelor de aducere și pentru obținerea de daune-interese

1. Cererile de informații ale reclamantului

25. La 26 ianuarie 2004, reclamantul a

solicitat prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța să îi precizeze data la care fusese invitat de parchet să se prezinte la serviciul județean de medicină legală în vederea unei expertize psihiatrice, invitație în raport de care refuzul său de a-i da curs ar fi justificat emiterea unui mandat de aducere împotriva sa în cadrul procedurii punerii sub interdicție, deschisă la cererea RATC.

26. Printr-o scrisoare din 5 februarie 2004, Inspectoratul Județean de Poliție Constanța i-a răspuns reclamantului că, înainte de 29 noiembrie 2001, dată la care polițiștii au executat mandatul de aducere și l-au condus la Serviciul de Medicină Legală din Constanța, acesta nu făcuse obiectul niciunei invitații la inspectoratul de poliție sau serviciul de medicină legală în cauză.

27. La 31 octombrie 2006, reclamantul i-a solicitat președintelui Tribunalului Constanța o copie a notificărilor prin care parchetul, poliția sau Serviciul de Medicină Legală din Constanța l-au convocat în vederea examinării stării sale de sănătate psihică și cărora refuzase să le dea curs, astfel cum indicase reprezentantul parchetului în cursul procedurii vizând punerea acestuia sub interdicție, fapt reținut în hotărârea definitivă și irevocabilă pronunțată la 27 octombrie 2005 de Curtea de Apel Ploiești.

28. La 10 noiembrie 2006, vice-președintele tribunalului i-a răspuns că, în urma verificărilor efectuate, nu s-a găsit nicio convocare a reclamantului la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța care să fie anterioară datei la care parchetul a emis mandatele de aducere în litigiu, executate de polițiști la 29 noiembrie și 6 decembrie 2001.

2. Procedura judiciară inițiată de reclamant

29. În 2003, reclamantul a solicitat Tribunalului Constanța să anuleze mandatele de aducere în litigiu. Acesta susținea că nu fusese convocat niciodată la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța pentru a se supune, de bunăvoie, unui examen psihiatric, cerință prevăzută totuși de lege ca un act prealabil emiterii mandatelor de aducere. Prin urmare, fusese sechestrat de către polițiști timp de aproape cinci ore și obligat să se supună unui control psihiatric, prin nerespectarea cerințelor dreptului național de către parchet, în fața căruia fostul său angajator depusese o cerere de punere sub interdicție. Acesta solicita repararea prejudiciului moral suferit, susținând că, din cauza acestor abuzuri, boala sa cardiacă se agravase și că fusese suspendat din funcția sa de

vice-președinte al unei asociații. Solicita obligarea RATC și a parchetului la plata de daune-interese pentru repararea prejudiciului moral suferit din cauza abuzurilor acestora.

30. Printr-o hotărâre din 1 septembrie 2004, tribunalul a respins acțiunea reclamantului. Acesta a susținut că mandatele de aducere în cauză fuseseră emise de parchet în cadrul cererii de punere sub interdicție a reclamantului, introdusă de RATC, ținând seama de refuzul reclamantului de a se prezenta de bunăvoie la investigațiile medicale, la cererea organelor de urmărire penală. În plus, acesta a remarcat că, din declarațiile martorilor audiați de tribunal, rezulta că reclamantul nu s-a opus executării mandatelor de către forțele de ordine, care nu au utilizat violența fizică și nici nu au recurs la cătușe sau alte instrumente care făceau parte din armamentul lor.

31. Reclamantul a introdus apel, susținând că afirmația tribunalului conform căreia refuzase să se prezinte de bunăvoie la serviciul medical în vederea efectuării unei expertize era o minciună. Reclamantul a solicitat suspendarea examinării cauzei, pe motiv că o altă procedură vizând punerea acestuia sub interdicție era pendinte pe rolul Tribunalului Dâmbovița. Curtea de Apel Constanța a admis cererea sa. La o dată neprecizată, cauza a fost repusă pe rol, la cererea reclamantului.

32. Printr-o hotărâre din 19 octombrie 2006, Tribunalul Constanța, devenit competent pentru judecarea apelului declarat de reclamant, în urma modificării normelor privind competența instanțelor prin Legea nr. 219 din 6 iulie 2005, a respins apelul acestuia. Tribunalul a reținut că, din elementele de probă depuse la dosar, nu reieșea că polițiștii care executaseră cele două mandate de aducere îi cauzaseră reclamantului un prejudiciu care implica răspunderea civilă delictuală a acestora. În special, reclamantul nu a dovedit că polițiștii în cauză exercitaseră asupra lui violențe fizice sau verbale.

33. Reclamantul a formulat recurs, susținând că instanțele interne aveau obligația să verifice dacă, la data la care au fost emise cele două mandate, au fost respectate cerințele legii și, în special, dacă mandatele de aducere au fost precedate de o convocare la serviciul de medicină legală în vederea unui control al sănătății mintale. Conform reclamantului, concluzia instanței de apel, conform căreia acesta nu suferise niciun prejudiciu, era abuzivă atâta timp cât nu s-a adus nicio dovadă că acesta refuzase să se prezinte de bunăvoie la serviciul

de medicină legală. Prejudiciul reclamantului decurgea din modul în care mandatele în cauză fuseseră executate de către agenții forțelor de ordine în uniformă și înarmați, în locuri publice, în ciuda faptului că era sănătos și avea discernământ. În plus, instanțele au ignorat elementele de probă prezentate de acesta, care atestau faptul că suferise un prejudiciu, în special decizia prin care fusese suspendat din funcția sa de vice-președinte al unei asociații.

34. Prin hotărârea definitivă din 14 martie 2007, Curtea de Apel Constanța a respins recursul reclamantului. Aceasta a considerat că, deși nu s-a adus nicio probă conform căreia mandatele de aducere fuseseră precedate de o convocare la serviciul de medicină legală, nu fusese încălcat dreptul acestuia la libertate și la siguranță, garantat de art. 5 din Convenție. În opinia instanței, deși rezultatul mandatelor în cauză a fost menținerea reclamantului, timp de mai multe ore, la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța, nu era vorba despre o privare de libertate, în sensul art. 5 din Convenție. Curtea de apel a concluzionat că RATC sau autoritățile care au emis ori au executat mandatele de aducere nu au săvârșit nicio faptă ilicită și că, prin urmare, nu era posibil să existe vreo obligație la reparație în favoarea reclamantului.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale relevante din dreptul intern. În acest sens se face referire la art.30-34 din Decretul-lege nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice în materie de expertize medico-legale psihiatrice¹; la art. 12, 13, 43-54 din Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, precum și la art. 183, 184, 998 și 999 din Codul de procedură penală aflat în vigoare la acea dată.

¹ Dispozițiile din Decretul nr. 32/1954, au fost abrogate la 1 februarie 2013, data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă. Conform dispozițiilor noii legi, instanța sesizată cu o plângere de punere sub interdicție poate dispune internarea provizorie a persoanei care face obiectul cererii pentru o perioadă de maxim șase săptămâni, în cazul în care pare necesară observarea îndelungată a stării sale de sănătate, conform opiniei unui medic specialist, și nu se poate face în alt mod. Instanța poate numi un curator în cazul în care consideră că, din cauza bolii sale, persoana vizată de cererea de punere sub interdicție, deși este capabilă, nu este în măsură să își apere interesele în mod corespunzător.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 1 lit. e) din Convenție, reclamantul susține că a făcut obiectul unei detenții ilegale și nejustificate, prima dată la 29 noiembrie 2001 și la 6 decembrie 2001, când, la cererea parchetului, a fost supus unei expertize medicale psihiatrice la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța; și ulterior, în perioada 27 aprilie-11 mai 2004, când a fost internat într-un spital de psihiatrie.

A. Cu privire la admisibilitate

35. Guvernul contestă aplicabilitatea art. 5 § 1 din Convenție în privința intervalului scurt de timp petrecut de reclamant la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța la 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001. Acesta susține că intervalul în cauză a fost, de fiecare dată, de aproximativ o oră și treizeci de minute, reprezentând timpul minim necesar pentru efectuarea unui examen, astfel cum reiese din informațiile comunicate agentului guvernamental al României, la 26 iunie 2012, de către Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța. Acesta apreciază că intervalele de timp în cauză nu erau suficient de lungi pentru ca art. 5 § 1 din Convenție să devină aplicabil. În ceea ce privește perioada 27 aprilie-11 mai 2004, Guvernul subliniază că reclamantul a fost internat cu acordul său, în interesul acestuia, în spitalul de psihiatrie Alexandru Obregia din București. Prin urmare, consideră că nici internarea reclamantului în perioada respectivă nu intră sub incidența domeniului de aplicare a art. 5 § 1.

36. Reclamantul răspunde că primele două privări de libertate ale sale au durat mai multe ore: au început odată cu arestarea sa de către polițiști, dar nu au încetat odată cu încheierea investigațiilor efectuate de laborator, ci abia atunci când a fost eliberat de poliție în centrul orașului în care locuia. Acesta susține că a fost obligat să îi urmeze pe polițiștii care erau îmbrăcați în uniformă și înarmați și care l-au amenințat că vor utiliza câtușe dacă refuza să urce în vehiculul lor. Menționează că a acceptat în cele din urmă să îi urmeze pentru a evita să îi fie puse câtușe în fața numeroșilor trecători care asistau la incident.

37. Curtea reamintește că, pentru a stabili dacă o persoană este „lipsită de libertatea sa” în sensul art. 5, se pleacă de la situația concretă și se ia în considerare un ansamblu de criterii precum tipul, durata, efectele și modalitățile de executare ale măsurii în cauză [*Guzzardi împotriva Italiei*, 6 noiembrie 1980, pct. 92,

seria A. nr. 39 și *Mogoș împotriva României* (decizie), nr. 20420/02, 6 mai 2004]. Fără îndoială, adesea este necesar, în acest scop, să se consacre delimitarea realității dincolo de aparențe și de vocabularul folosit (a se vedea, de exemplu, referitor la art. 5 § 1, *Van Droogenbroeck împotriva Belgiei*, 24 iunie 1982, pct. 38, seria A nr. 50). Curtea va examina dacă, în speță, aceste criterii sunt îndeplinite pentru diversele intervale de timp în care reclamantul pretinde că a suferit o „privare de libertate”.

1. Cu privire la perioada 27 aprilie-11 mai 2004

38. Trebuie să se observe că, în perioada 27 aprilie-11 mai 2004, reclamantul a fost internat în Spitalul Clinic de Psihiatrie „Alexandru Obregia” din București. Curtea reamintește că, în domeniul plasamentului de persoane cu tulburări psihice, noțiunea de „privare de libertate” cuprinde în același timp un aspect obiectiv, adică internarea unei persoane într-un spațiu restrâns pentru o perioadă de timp deloc neglijabilă, și un aspect subiectiv, care implică faptul că persoana în cauză nu și-a dat consimțământul în mod valabil la internare [*Stanev împotriva Bulgariei* (MC), nr. 36760/06, pct. 117].

39. Deși aspectul obiectiv al noțiunii de „privare de libertate” în sensul art. 5 § 1 din Convenție este în mod cert prezent în speță, având în vedere intervalul de timp pe care l-a petrecut reclamantul în spitalul de psihiatrie în cauză, nimic nu indică totuși, în lumina elementelor de care dispune Curtea, că internarea în litigiu ar fi avut loc fără consimțământul reclamantului. În această privință, Curtea subliniază că internarea reclamantului în spitalul de psihiatrie în cauză nu a avut loc în urma unui ordin al instanțelor naționale sesizate cu cererea de punere sub interdicție a reclamantului, ci s-a efectuat la convocarea comisiei de expertiză a Institutului Național „Mina Minovici”. Persoana în cauză nu precizează că ar fi fost obligată să se prezinte la spitalul respectiv sau că ar fi fost adusă de autorități împotriva voinței sale.

40. În orice caz, Curtea subliniază că reclamantul nici nu a contestat această măsură de internare în fața instanțelor naționale competente pentru examinarea cererii de punere sub interdicție și nici nu a inițiat vreo procedură separată, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 487/2002 privind sănătatea mintală sau cele din Codul penal, pentru a denunța această internare

și pentru a solicita pedepsirea eventualilor responsabili, precum și repararea prejudiciului suferit eventual (a se vedea, *a contrario*, Cristian Teodorescu, citată anterior). Numeroasele demersuri în justiție ale acestuia s-au limitat la încercarea de a obține constatarea ilegalității mandatelor de aducere care precedaseră prezentările sale forțate la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța din 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001. Toate aceste elemente pledează în favoarea caracterului voluntar al internării sale din perioada 27 aprilie–11 mai 2004. Rezultă că, în această perioadă, reclamantul nu a suferit o „privare de libertate” în sensul art. 5 § 1. Acest capăt de cerere este așadar în mod vădit nefondat și trebuie să fie respins în temeiul art. 35 § 3 lit. (a) și art. 35 § 4 din Convenție.

2. Cu privire la episoadele din 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001

41. În primul rând, Curtea consideră necesar să stabilească perioadele care trebuie luate în considerare în scopul aplicării art. 5 § 1. În această privință, părțile au opinii divergente referitor la timpul petrecut de reclamant sub controlul autorităților în vederea efectuării expertizelor medico-legale la serviciul județean din Constanța. Conform reclamantului, ar fi vorba de intervale de aproximativ cinci ore fiecare, care ar fi început odată cu interpelarea acestuia în locuri publice de către polițiști îmbrăcați în uniforme și înarmați și care s-ar fi încheiat atunci când a fost eliberat de polițiști, în centrul orașului în care locuia, după efectuarea examenelor la serviciul de medicină legală. Conform Guvernului, intervalul de timp care trebuia luat în considerare nu ar fi depășit o oră și treizeci de minute, durată corespunzătoare timpului minim necesar pentru ca serviciul să poată efectua un examen, conform scrisorii furnizate de serviciul în cauză drept răspuns la cererea sa de informare.

42. Curtea reamintește că, în contextul capetelor de cerere întemeiate pe art. 5 § 1 din Convenție, înainte de a îi atribui Guvernului răspunderea de a furniza un raport detaliat pe ore privind evenimentele petrecute în sediile respective și de a oferi explicații cu privire la timpul petrecut de reclamant acolo, aceasta îi impune reclamantului să prezinte indicii *prima facie* concordante, care să demonstreze că se afla într-adevăr sub controlul autorităților în momentul faptelor. În această situație, Guvernul are obligația de a furniza probe satisfăcătoare și convingătoare în sprijinul versiunii sale asupra

faptelor, fără de care Curtea nu poate trage concluzii cu privire la temeinicia acuzațiilor reclamantului [a se vedea, *Creangă împotriva României* (MC), nr. 29226/03, pct. 88-90, 23 februarie 2012 și, *mutatis mutandis*, *Taniș și alții împotriva Turciei*, nr. 65899/01, pct. 160, CEDO 2005-VIII, și *Youssouпова și Zaourbekov împotriva Rusiei*, nr. 22057/02, pct. 52, 9 octombrie 2008; *Öcalan împotriva Turciei* (MC), nr. 46221/99, pct. 90, CEDO 2005-IV].

43. În speță, nu s-a contestat faptul că reclamantul a fost interpelat de două ori de către polițiști îmbrăcați în uniformă și înarmați, însărcinați cu executarea mandatelor de aducere emise de parchet, care l-au transportat la serviciul de medicină legală, au așteptat încheierea expertizei și, ulterior, l-au însoțit din nou pe reclamant în centrul orașului în care locuia. În aceste condiții, Curtea apreciază că perioada care trebuie luată în considerare în scopul aplicării art. 5 § 1 cuprinde nu numai timpul necesar pentru ca serviciul de medicină legală să realizeze examenele sale, astfel cum susține Guvernul, ci se întinde din momentul arestării reclamantului de către polițiști și până în momentul în care a fost eliberat de aceștia în centrul orașului în care locuia.

44. În ceea ce privește durata propriu-zisă în cursul căreia reclamantul s-a aflat sub controlul polițiștilor, trebuie să se constate că reclamantul prezintă, în sprijinul versiunii sale asupra faptelor, o întreagă serie de elemente, și anume: pe de o parte, numeroase memorii și înscrisuri diverse, prezentate în fața instanțelor naționale, din care reiese, în mod concordant, că acesta a rămas de fiecare dată aproximativ cinci ore sub controlul polițiștilor; pe de altă parte, copii ale deciziilor și hotărârilor pronunțate de aceleași instanțe, care, nu numai că nu au contestat versiunea acestuia asupra faptelor, dar au confirmat că acesta a petrecut de fiecare dată „mai multe ore” în mâinile polițiștilor. În aceste circumstanțe și având în vedere omisiunea Guvernului de a furniza un raport detaliat pe ore cu privire la evenimentele petrecute și de a oferi explicații privind timpul petrecut de reclamant sub controlul autorităților, furnizând probe satisfăcătoare și convingătoare în sprijinul versiunii sale asupra faptelor, Curtea nu poate decât să acorde credit temeiniciei acuzațiilor reclamantului, conform căruia timpul petrecut de el sub controlul polițiștilor a fost, de fiecare dată, de aproximativ cinci ore.

45. Rămâne de stabilit dacă, ținând seama de

tipul, durata, efectele și modalitățile de executare a măsurilor adoptate împotriva reclamantului, persoana interesată a fost „lipsită de libertate” în sensul art. 5. În această privință, Curtea reamintește că, în alte cauze privind internarea psihiatrică sau punerea sub observație a reclamantilor în vederea efectuării unui examen psihiatric, organele Convenției nu au exclus aplicabilitatea art. 5 § 1 doar pe motiv că era vorba de perioade scurte de timp [*B. împotriva Franței*, (dec.), nr. 10179/82, 13 mai 1987; *R.L. și M.-J.D. împotriva Franței* (nr. 44568/98, pct. 123-129, 19 mai 2004)]. Mai general, conform jurisprudenței constante a Curții, art. 5 § 1 se aplică, de asemenea, unei lipsiri de libertate de scurtă durată (*Foka împotriva Turciei*, nr. 28940/95, pct. 75, 24 iunie 2008). Analizând circumstanțele speței, având în vedere în special modul în care a fost arestat reclamantul, la 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001, de polițiști îmbrăcați în uniformă și înarmați, în locuri publice și în prezența a numeroși trecători, și transportat la serviciul de medicină legală în vederea efectuării unui control al stării sale de sănătate psihică, fără nicio altă convocare prealabilă, Curtea apreciază că situația examinată constituie o „privare de libertate” în sensul art. 5 § 1 din Convenție, care, așadar, este aplicabil. În plus, Curtea constată că acest capăt de cerere al reclamantului nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibil.

B. Cu privire la fond

46. Conform afirmațiilor reclamantului, acesta consideră că a fost „sechestrat” de poliție, la ordinul parchetului, timp de aproximativ cinci ore, și forțat să se supună unui control psihiatric, prin încălcarea dreptului intern. În această privință, reclamantul susține că, înainte să fie adus cu forța la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța, la 29 noiembrie 2001 și la 6 decembrie 2001, nu fusese invitat niciodată, de către parchet sau serviciul în cauză, să se supună, de bunăvoie, unui examen psihiatric.

47. Guvernul declară că mandatele de aducere emise de parchet, în temeiul cărora reclamantul a fost condus de polițiști, la 29 noiembrie 2011 și 6 decembrie 2001, la serviciul medico-legal din Constanța, aveau o bază legală în dreptul intern, și anume art. 30 din Decretul nr. 32/1954. Acesta consideră că examinarea reclamantului în serviciul în cauză era indispensabilă în cadrul procedurii punerii sub interdicție, permițând să protejeze totodată

buna desfășurare a justiției și interesul reclamantului însuși, care evita astfel situația de a fi obligat să fie internat într-un spital de psihiatrie.

48. Curtea reamintește că art. 5 § 1 impune în primul rând „legalitatea” detenției în litigiu, inclusiv respectarea căilor legale. În domeniu, Convenția face trimitere, în principal, la legislația națională și consacră obligația de a respecta normele de fond și de procedură, însă impune, de asemenea, conformitatea oricărei privări de libertate cu scopul art. 5: protejarea individului împotriva arbitrarului (*Herczegfalvy împotriva Austriei*, 24 septembrie 1992, pct. 63, seria A nr. 244).

49. În această privință, Curtea reamintește că prima teză a art. 5 § 1 trebuie înțeleasă ca impunând statului obligația pozitivă de a proteja libertatea persoanelor aflate sub jurisdicția sa și că expresiile „prevăzută de lege” și „conform căilor legale” vizează așadar calitatea legii care constituie baza legală a măsurilor privative de libertate care le privesc (*Varbanov* citată anterior, pct. 51). Prin urmare, pentru Curte, este esențial ca dreptul intern să fie previzibil în aplicarea sa și să definească în mod clar sfera competențelor autorităților abilitate să dispună o măsură privativă de libertate sau să o execute (*mutatis mutandis, Zervudacki împotriva Franței*, nr. 73947/01, pct. 43, 27 iulie 2006).

50. Conform Guvernului, parchetul a emis mandatele de aducere în privința reclamantului și a solicitat poliției să le pună în executare în temeiul art. 30 din Decretul nr. 32 din 30 decembrie 1954, în vigoare la momentul faptelor. Curtea subliniază că, în fapt, dispoziția citată anterior autoriza parchetul să efectueze „toate investigațiile necesare” și „să obțină avizul unei comisii de medici specialiști”, fără să delimiteze totuși mai mult sfera acestor competențe. Astfel cum era formulată această dispoziție și astfel cum a fost interpretată de instanțele naționale, fiind izolată de celelalte dispoziții naționale relevante din Codul de procedură penală, competențele parchetului sesizat cu o cerere de punere sub interdicție a unei persoane fizice păreau nelimitate și presupuneau riscul real ca persoana vizată să fie arestată de forțele de ordine și să fie privată de libertatea sa.

51. În această privință, Curtea subliniază că, la data la care a fost arestat de polițiști și condus la serviciul de medicină legală din Constanța, reclamantul nu era sub incidența unei acuzații penale care ar fi justificat, în lumina legislației

naționale, emiterea unui mandat de aducere împotriva sa și punerea în executare a acestuia de către poliție, fără obligația ca acesta să fie precedat de o convocare nefruitoasă (a se vedea *a contrario*, *C.B. împotriva României*) Cu toate acestea, trebuie să se constate că, deși a constat că parchetul sau poliția nu au prezentat nicio altă probă care să ateste că mandatele de aducere fuseseră precedate de o invitație adresată reclamantului de a se prezenta la un control psihiatric, Curtea de Apel Constanța nu a acordat nicio importanță principiului impus la art. 183 C. proc. pen., conform căruia poate face obiectul unui mandat de aducere numai o persoană care, fiind anterior citată să se înfățișeze în instanță, nu s-a prezentat de bunăvoie.

52. În plus, Curtea reamintește că privarea de libertate este o măsură atât de gravă încât nu se justifică decât în cazul în care alte măsuri, mai puțin severe, au fost luate în considerare și considerate insuficiente pentru apărarea interesului personal sau public care impune detenția (a se vedea, *Witold Litwa împotriva Poloniei*, nr. 26629/95, pct. 78, CEDO 2000-III). Circumstanțele cauzei nu par să indice faptul că autoritățile au luat în considerare alte măsuri, mai puțin severe, pentru a-i permite parchetului să obțină avizul unei comisii de medici specializați sau că aceste măsuri ar fi fost insuficiente pentru a atinge scopul vizat. Simplul fapt că reclamantul a introdus plângeri împotriva fostului său angajator, o întreprindere de stat, precum și împotriva directorului acesteia și a altor membri ai personalului de conducere, în urma unei concedieri considerate ilegale de către instanțele interne, nu poate justifica, în opinia Curții, măsuri atât de constrângătoare împotriva acestuia.

53. În opinia Curții, aceste elemente sunt suficiente pentru a concluziona că privarea de libertate a reclamantului nu poate fi considerată „legală” din perspectiva art. 5 § 1 din Convenție. În consecință, această dispoziție a fost încălcată.

✓ Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 5 din Convenție, reclamantul se plânge că nu a avut posibilitatea de a obține o reparație pentru detenziile ilegale suferite.

54. Curtea evidențiază faptul că acest capăt de cerere este legat de cel examinat anterior și, prin urmare, trebuie să fie declarat, de asemenea, admisibil.

55. Reclamantul subliniază că i-au fost

respinse cererile vizând obținerea unei reparații pentru privarea ilegală de libertate a acestuia din 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001.

56. Guvernul susține că reclamantul a avut posibilitatea, pe care a folosit-o, de a solicita o reparație a prejudiciului pretins, în temeiul art. 998 și 999 din fostul Cod civil, care permit angajarea răspunderii autorităților care, prin faptele, neglijența sau imprudența lor, cauzează un prejudiciu altei persoane. În continuare, acesta subliniază că instanțele naționale au respins cererea reclamantului în urma unei proceduri contradictorii și lipsite de arbitrar, pe motiv că autoritățile care au emis sau executat mandatele de aducere nu au avut un comportament ilicit.

57. Curtea reamintește că art. 5 § 5 este respectat atunci când se pot solicita reparații pentru o privare de libertate care a avut loc în condiții contrare alineatelor 1, 2, 3 sau 4 (*Stanev*, citată anterior, pct. 182; *Wassink împotriva Țărilor de Jos*, 27 septembrie 1990, pct. 38, seria A nr. 185-A, și *Houtman și Meeus împotriva Belgiei*, nr. 22945/07, pct. 43, 17 martie 2009). Dreptul la reparație, prevăzut la alineatul 5, presupune așadar că o încălcare a unuia dintre celelalte alineate a fost stabilită de o autoritate națională sau de instituțiile Convenției. În această privință, exercitarea efectivă a dreptului la reparație, garantat de această ultimă dispoziție, trebuie să fie asigurată cu un grad suficient de certitudine [*Ciulla împotriva Italiei*, 22 februarie 1989, pct. 44, seria A nr. 148, *Sakik și alții împotriva Turciei*, 26 noiembrie 1997, pct. 60, Culegere 1997-VII, și *N.C. împotriva Italiei* (MC), nr. 24952/94, pct. 49, CEDO 2002-X].

58. Examinând prezenta speță, Curtea subliniază că, având în vedere constatarea încălcării art. 5 § 1, și art. 5 § 5 din această dispoziție este aplicabil. Prin urmare, Curtea trebuie să stabilească dacă persoana interesată a dispus, la nivel intern, de un drept la reparație susceptibil de a fi pus în aplicare efectiv.

59. Din dosar reiese că, în niciun moment, autoritățile judiciare române nu au considerat drept ilegale sau contrare art. 5 § 1 din Convenție prezentările forțate ale reclamantului, la 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001, la Serviciul Județean de Medicină Legală din Constanța. Curtea de Apel Constanța, care a examinat în ultimă instanță cererea de anulare a mandatelor de aducere, a considerat, dimpotrivă, că aceste prezentări forțate erau conforme cu dreptul intern, și această teză este

apărată și de Guvern în fața Curții. Prin urmare, Curtea concluzionează că reclamantul nu putea solicita nicio despăgubire în temeiul dispozițiilor Codului civil indicate de Guvern, care nu permiteau angajarea răspunderii civile a autorităților decât în cazul în care li se poate imputa o greșeală – fie și prin neglijență sau imprudență. Pe de altă parte, Curtea evidențiază că Guvernul nu a invocat nicio altă cale judiciară din dreptul român care i-ar permite reclamantului să solicite o reparație.

60. În consecință, a fost încălcat articolul 5 § 5.

VI. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție, reclamantul se plânge că, în procedura de punere a sa sub interdicție, cauza sa nu a fost judecată de instanțe independente și imparțiale.

61. Reclamantul denunță, în special, faptul că două căi de atac (apelul și recursul) au fost examinate de aceeași instanță, în speță Curtea de Apel Ploiești, în hotărârile acesteia din 11 iulie și 27 octombrie 2005. În plus, acesta subliniază că doamna judecătorească M.D., membru al completului de judecată care s-a pronunțat în recurs (la 27 octombrie 2005) făcuse deja parte din completul de judecată care se pronunțase în apel (la 11 iulie 2005) în aceeași cauză.

62. Guvernul susține că reclamantul avea dreptul, dacă dorea să conteste componența completului de judecată care a examinat recursul parchetului, să formuleze o cerere de recuzare a doamnei judecătorească M.D. Prin urmare, nu depindea decât de el să facă uz de această posibilitate.

63. Curtea reamintește că, în sensul art. 6 § 1, imparțialitatea unei instanțe trebuie apreciată conform unui demers subiectiv, care constă în încercarea de a stabili convingerea personală a judecătorului în cauză într-o astfel de situație, și conform unui demers obiectiv care trebuie să asigure că aceasta oferă garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință (*Tierce și alții împotriva San Marino*, nr. 24954/94, 24971/94 și 24972/94, pct. 75, CEDO 2000-IX).

64. Curtea subliniază că situația contestată de reclamant este rezultatul aplicării, în speță, a unei modificări a normelor privind competența instanțelor, introdusă de Legea nr. 219 din 6 iulie 2005, din care rezultă că astfel, competența Curții de Apel Ploiești, inițial competentă în cauză în calitate de instanță de apel, a evoluat ulterior către cea de instanță de recurs. Conform Curții, nu poate fi considerat

un motiv de suspiciune legitimă faptul că două căi de atac au fost judecate, în urma unei modificări a normelor privind competența, de aceeași instanță, dar cu o componență diferită, total sau parțial (a se vedea *mutatis mutandis*, *Ringelsen împotriva Austriei*, 16 iulie 1971, pct. 12, seria A nr. 13, și *Diennet împotriva Franței*, 26 septembrie 1995, pct. 38, seria A nr. 325-A). Or, trebuie să se constate că, în prezenta cauză, doi din cei trei membri ai completului de judecată care s-a pronunțat în recurs nu participaseră în niciun fel la decizia precedentă.

65. Presupunând că reclamantul s-a îndoit de imparțialitatea subiectivă a doamnei judecătorească M.D., care, după ce judecat cauza ca membru al completului de judecată care s-a pronunțat în apel, ulterior a făcut parte din completul de judecată în cadrul recursului, ar fi avut posibilitatea de a introduce o cerere de recuzare, ceea ce acesta nu a făcut.

66. Ținând seama de elementele de care dispune, Curtea consideră că temerile persoanei interesate nu pot fi considerate justificate din punct de vedere obiectiv.

67. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și § 4 din Convenție.

VII. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 13 din Convenție, coroborat cu art. 8, reclamantul se plânge de faptul că nu a beneficiat de o cale de atac efectivă pentru a obține recunoașterea și repararea atingerii grave și iremediabile aduse reputației sale de către autorități și fostul său angajator.

68. Fiind responsabilă cu încadrarea juridică a faptelor cauzei, Curtea consideră că este adecvat să examineze capetele de cerere invocate de reclamant din perspectiva art. 13 din Convenție, coroborat cu art. 8, care impune, de asemenea, ca procesul decizional privind viața privată sau de familie să fie echitabil și să respecte în mod corespunzător interesele protejate de această dispoziție (*Saleck Bardi împotriva Spaniei*, nr. 66167/09, pct. 31, 24 mai 2011).

A. Argumentele părților

69. Reclamantul consideră că nu a avut la dispoziție, în dreptul intern, o acțiune efectivă pentru a obține recunoașterea atingerii aduse reputației sale și repararea prejudiciului moral suferit de acesta după ce a fost arestat de două ori, în locuri publice, de polițiști îmbrăcați în uniformă și înarmați, și din cauza faptului că a făcut obiectul unei proceduri judiciare care s-a desfășurat public timp de peste patru ani.

Subliniază că, din cauza acestei situații, a primit apelativul de „nebun” în anturajul său și soția acestuia a introdus o cerere de divorț, iar Asociația Participanților la Revoluția din 1989 a luat decizia de a-l suspenda din funcția de vice-președinte, pe care o ocupa.

70. Reclamantul subliniază că toate cererile sale de acordare de daune-interese, întemeiate pe art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la momentul faptelor, au fost respinse în lipsa dovedirii temeiniciei acțiunii sale, în ciuda argumentelor și probelor pe care acesta le prezentase totuși în fața instanțelor naționale pentru a demonstra că fusese adusă o atingere gravă și iremediabilă reputației sale, ca urmare a unei simple cereri adresate de fostul său angajator parchetului.

71. În opinia Guvernului, nu li se poate reproșa autorităților naționale că nu au pus la dispoziția reclamantului un sistem eficient pentru a-și invoca drepturile. În această privință, evidențiază că persoana interesată a avut acces în totalitate la justiție pentru a-și apăra drepturile și interesele legitime în temeiul art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la momentul faptelor.

72. Reamintind că, în primul rând, autorităților naționale, în special curților și tribunalelor, le revine obligația de a interpreta și aplica dreptul intern, Guvernul subliniază că instanțele naționale au hotărât pur și simplu că această cerere de acordare a unei reparații pentru prejudiciul moral pretins de persoana în cauză era nefondată. În fapt, instanțele au considerat că, în absența unui comportament ilicit, atât din partea autorităților care au emis sau executat mandatele de aducere, cât și din partea RATC, care a introdus cererea de punere sub interdicție a reclamantului, nu erau îndeplinite condițiile care permiteau angajarea răspunderii civile a părților. Acesta subliniază că instanțele naționale au examinat toate argumentele relevante ale părților și au pronunțat verdictul în urma unei proceduri contradictorii, în cursul căreia reclamantul a avut posibilitatea, de care a făcut uz, de a propune mijloace de probă și de a comenta în scris și oral raportul de expertiză și mărturiile depuse la dosar.

B. Motivarea Curții

1. Cu privire la admisibilitate

73. Curtea reamintește că art. 13 din Convenție este luat în considerare doar în cazul în care reclamantul are o „plângere credibilă” din perspectiva altei dispoziții din Convenție

sau din protocoalele sale (a se vedea, între altele, *Gebremedhin împotriva Franței*, nr. 25389/05, pct. 53, CEDO 2007-II).

74. Prin urmare, Curtea trebuie să stabilească dacă capătul de cerere a reclamantului, întemeiat pe art. 8, este „justificat”. Aceasta reamintește că un capăt de cerere poate fi considerat justificat atunci când nu este în mod vădit nefondat și necesită o examinare pe fond (*Çelik și İmret împotriva Turciei*, nr. 44093/98, pct. 57, 26 octombrie 2004).

75. În speță, reclamantul pretinde că i s-a încălcat dreptul la respectarea vieții sale private, din cauza imposibilității acestuia de a obține recunoașterea și repararea atingerii aduse reputației sale. Curtea reamintește că dreptul unei persoane la protejarea reputației sale intră sub incidența art. 8, fiind un element al dreptului la respectarea vieții private [*Pfeifer împotriva Austriei*, nr. 12556/03, pct. 35, 15 noiembrie 2007; *Chauvy și alții împotriva Franței*, nr. 64915/01, pct. 70, CEDO 2004-VI; *Abeberry împotriva Franței* (dec.), nr. 58729/00, 21 septembrie 2004, și *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, nr. 64772/01, pct. 67, 9 noiembrie 2006]. Având în vedere ansamblul faptelor și argumentelor prezentate de reclamant în fața instanțelor naționale și reiterate în fața sa, Curtea apreciază că partea interesată a formulat un capăt de cerere justificat în temeiul art. 8 din Convenție. Acuzațiile acestuia de încălcare a dreptului său la respectarea vieții sale private, garantat de această dispoziție, impuneau în mod evident o examinare circumstanțială și era necesar ca partea în cauză să le poată apăra în fața instanțelor naționale în conformitate cu cerințele art. 13, care este, așadar, aplicabil.

76. În lumina acestor elemente, Curtea constată că prezentul capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

77. Curtea reafirmă că art. 13 din Convenție garantează existența, în dreptul intern, a unei căi de atac care permite prevalarea de drepturile și libertățile din Convenție, astfel cum sunt consacrate în aceasta. Această dispoziție are așadar drept consecință impunerea unei căi de atac interne care permite instanței naționale competente să judece conținutul oricărui „capăt de cerere justificat” întemeiat pe Convenție și să ofere, după caz, măsurile de reparație

corespunzătoare, chiar dacă statele contractante beneficiază de o anumită marjă de apreciere cu privire la modul de a se conforma obligațiilor impuse de această dispoziție.

78. Curtea evidențiază că, în toate etapele procedurii în fața instanțelor naționale, reclamantul și-a susținut acuzațiile referitoare la diversele consecințe pe care le-au avut, pentru reputația și viața sa de familie, cererea de punere sub interdicție formulată de fostul său angajator și modul în care autoritățile au dat curs respectivei cereri. Acesta a susținut, în special, că fusese etichetat drept „nebun” de un număr mare de persoane care erau prezente în momentul în care polițiștii în uniformă și înarmați i-au cerut să îi urmeze și care, ulterior, au aflat obiectul procedurii judiciare de punere sub interdicție inițiată împotriva sa, procedura desfășurată public timp de peste patru ani. În plus, persoana în cauză a furnizat în fața instanțelor naționale numeroase înscrisuri prin care urmărea să dovedească faptul că imaginea sa fusese pătată, printre care, în special, articole din presă care descriau maniera în care fusese luat cu forța de polițiști pentru a fi adus la serviciul medico-legal din Constanța, precum și o decizie prin care fusese suspendat din funcția de vice-președinte al unei asociații din cauza procedurii de punere sub interdicție, în curs la acea vreme.

79. Deși aceste mijloace de probă s-au aflat la baza cererii persoanei interesate, care viza recunoașterea și repararea atingerii aduse reputației sale, instanțele naționale care s-au pronunțat în ultimă instanță le-au respins, considerând că nu au valoare probatorie. O abordare atât de formalistă riscă să priveze de eficiență acțiunile interne care sunt, de regulă, accesibile și suficiente pentru a obține recunoașterea și repararea atingerii aduse reputației cuiva, precum o acțiune întemeiată pe art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la momentul faptelor (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Danev împotriva Bulgariei*, nr. 9411/05, pct. 34, 2 septembrie 2010, și *Iovtchev împotriva Bulgariei*, nr. 41211/98, pct. 146, 2 februarie 2006).

80. În ceea ce privește comportamentul reproșat de reclamant autorităților naționale, Curtea subliniază că, doar la insistențele reclamantului și în al treilea grad de jurisdicție, Curtea de Apel Constanța a întreprins verificări pentru a stabili dacă mandatele de aducere emise de parchet fuseseră precedate sau nu de o convocare nefructuoasă, astfel cum impunea art.

183 C. proc. pen. Era vorba, totuși, de o chestiune hotărâtoare pentru stabilirea caracterului legal al comportamentului autorităților – și, pe cale de consecință, pentru eventuala angajare a răspunderii lor civile în temeiul art. 998 și 999 din Codul civil în vigoare la momentul faptelor. În plus, chiar și atunci când, în urma controlului întreprins la cererea reclamantului, curtea de apel a admis că reclamantului nu îi fusese adresată în prealabil nicio convocare la serviciul de medicină legală, aceasta nu a luat măsuri în privința acestui lucru, care contravenea totuși cerințelor Codului de procedură penală referitoare la mandatele de aducere. Curtea nu remarcă, în demersurile instanțelor naționale și, în special, în controlul efectuat de Curtea de Apel Constanța, expresia unei examinări atente și riguroase, care se impune din partea autorităților naționale în temeiul art. 13 din Convenție.

81. Având în vedere toate aceste elemente, Curtea apreciază că autoritățile naționale nu au examinat cu eficiența impusă la art. 13 temeinicia capătului de cerere invocat de reclamant în mod justificat în temeiul art. 8.

82. Prin urmare, a fost încălcat art. 13 coroborat cu art. 8 din Convenție.

VIII. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

A. Prejudiciu

83. Reclamantul solicită 160 000 de euro (EUR) pentru prejudiciul material pe care l-ar fi suferit din cauza caducității antecontractului de vânzare-cumpărare a unui teren pe care plănuia să îl cumpere, contând pe despăgubirile pe care trebuia să le obțină din partea fostului său angajator.

Pe de altă parte, acesta solicită 865 355 EUR pentru repararea prejudiciului moral pe care consideră că l-a suferit din cauza atingerii grave și iremediabile aduse reputației sale, reamintind că a fost etichetat drept „nebun” în anturajul său, după ce a fost arestat ilegal de două ori, în locuri publice, de către polițiști îmbrăcați în uniformă și înarmați, și a făcut, în mod public, obiectul unei proceduri judiciare de punere sub interdicție timp de peste patru ani. În plus, acesta precizează că a fost nevoit să petreacă aproape două săptămâni într-un spital de psihiatrie pentru a clarifica diagnosticul stării sale psihice. Adaugă că procedura de punere sub interdicție a determinat-o pe soția acestuia să introducă o cerere de divorț și Asociația Participanților la Revoluția din 1989 să ia decizia de a-l suspenda din funcția de

vice-președinte, pe care o ocupa.

84. Guvernul remarcă faptul că reclamantul nu a demonstrat caracterul real al pierderilor pretinse și nu a furnizat niciun document justificativ în sprijinul cererii formulate pentru a acoperi prejudiciul său material. În ceea ce privește suma solicitată de reclamant pentru prejudiciul său moral, acesta o consideră exorbitantă.

85. Curtea nu observă nicio legătură de cauzalitate între încălcările constatate și prejudiciul material pretins și respinge această cerere. În schimb, aceasta consideră că trebuie să i se acorde reclamantului suma de 15 600 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

86. De asemenea, reclamantul solicită 1 200 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne și în procedura în fața Curții. În plus, acesta solicită rambursarea „tuturor cheltuielilor pe care va trebui să le efectueze pentru a plăti onorariul, transportul și cazarea” avocatului care îl reprezintă în procedura în fața Curții, estimate de acesta la 10 000 de euro.

87. Guvernul solicită Curții să acorde părții reclamante doar suma corespunzătoare cheltuielilor dovedite, necesare și rezonabile, efectuate atât în dreptul intern, cât și în fața Curții.

88. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să se acorde reclamantului suma de 1 500 EUR pentru toate cheltuielile.

C. Dobânzi moratorii

89. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană,

majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 5 § 1 (referitor la privarea de libertate suferită de reclamant la 29 noiembrie 2001 și 6 decembrie 2001), pe art. 5 § 5 și art. 13, coroborat cu art. 8 din Convenție, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 1 din Convenție;

3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 5 din Convenție;

4. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 13 coroborat cu art. 8 din Convenție;

5. *Hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât, la rata de schimb aplicabilă la data plății:

i) 15 600 EUR (cincisprezece mii șase sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;

ii) 1 500 EUR (o mie cinci sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamant, pentru cheltuielile de judecată;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale.

6. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.